

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

ABRAKTAKARMÁNYOK KÖZPONTOSÍTOTT ELŐKÉSZÍTÉSÉNEK NÉHÁNY ÜZEMSZERVEZÉSI VONATKOZÁSA

DOBOS KÁROLY dr.

Népgazdasági terveink az életszínvonal jelentős és folyamatos növelését irányozzák elő. Az életszínvonal emelkedésével jelentősen megnő a vágóállatok és állati termékek mennyisége és minősége iránti igény is. Ennek kielégítése érdekében nemcsak több és jobb minőségű állati termék előállítására kell törekednünk, hanem azokat olyan olcsón kell megtermelnünk, hogy az lehetővé tegye a fogyasztási árak csökkentését és emellett az állattartás jövedelmének növelését is. Az elmondottakkal teljesen azonos igényeket támasztanak vágóállat és állati termék kivitelünk fokozására irányuló célkitűzéseink is. E feladatok csak állattartási technológiánk jelentős korszerűsítésével valósíthatók meg.

Állattartási technológiánk korszerűsítésének egyik fontos tényezője (az új fajták meghonosítása, hibridek előállítása, az állatállomány koncentrálása, az állattenyésztő telepek specializálása, az állattartási munkák és a takarmánytermelés gépesítése, új állattartási módok bevezetése stb. mellett) a korszerű abrakelőkészítés is.

Az abrakelőkészítés korszerűsítését a következők teszik szükségessé:

A termékek minőségének javítása, a termelési költségek csökkentése, a termelési folyamat jövedelmezőbbé tétele, elsősorban gyors fejlődésű, kitűnő takarmányértékesítő képességgel rendelkező fajtákból, vagy azok keresztezéséből származó fiatal vágóállatok előállításával valósítható meg. Ezzel lényegesen megrövidíthető a vágóállat nevelés ideje, de megtakarítható az előnevelés (a süldő, a beállítani való tinó és növendékmarha, növendékesibe és kacsá előállítás) költsége is. De önmagában is nagyon jelentős az ily módon megtakarítható takarmányok mennyisége is. Ezek az előnyök azonban csak akkor jelentkeznek, ha a fajta tulajdonságaiból, az állat fiatal korából és a lerövidített felnevelési időből származó és főként a takarmányozás minőségével szemben támasztott fokozott igényeket elsősorban speciális összetételű abrakkeverékekkel elégítjük ki.

A nagy hozamok elérésének egyik fontos előfeltétele az állatok speciális igényének megfelelően összeállított abrakkeverékek etetése.

A gyakorlat bebizonyította, hogy a 8-10 hetes pelesenyesibék és kacsák előállítása, gyors és olcsó sertéshizlalás, nagy tojás- és tejhozam kizárólag gazdasági abraktakarmánykeverékek etetésével nem érhető el.

Az abrakelőkészítés korszerűsítését tehát feltétlenül szükségessé teszi egyrészt a vágóállatok gyors fejlődésének, továbbá a nagy hozamok elérésének, a takarmányértékesülés megjavításának biztosításából származó, az abrak-takarmányozással szemben támasztott speciális igény kielégítése, másrészt az abrakelőkészítés mechanizálására irányuló törekvés. Az utóbbi lehetővé teszi az abrakkeverékeknek az állatok igénye szerinti jobb mechanikai megmunkálását (apritását, keverését), az előkészítés kézi munkaerő és állóeszköz igényének csökkentését, hatékonyabb felhasználását és ezen keresztül a feldolgozás költségeinek csökkentését.

A korszerű abrakelőkészítő üzemnek tehát nagyüzemi méretben, gépesített termeléssel, a kívánt minőségben biztosítania kell a speciális abrakkeverékek előállítását.

A speciális abrakkeverékeknek, az állatok igényeinek megfelelően tartalmazniuk kell a kiegészítő anyagokat (vitaminokat, nyomelemeket, antibiotikumokat, antioxidánsokat), az ipari és gazdasági eredetű fehérjedúsító takarmányokat (húslisztet, hallisztet, olajipari darúkat, korpát, lucernalisztet, takarmányborsót stb.) és a nagytömegű gazdasági abraktakarmányokat (kukoricát, árpat stb.).

A kiegészítő anyagok teljes mennyiségét tartalmazó premixek és azok egyikét-másikát tartalmazó készítmények (Pekk, Futor, Foszkál, Ossiferol stb.), valamint az ipari eredetű nyersanyagokból készített vagy ipari feldolgozás melléktermékeként keletkező fehérjedúsító anyagok előállítása kétségtelenül ipari feladat.

Vitatható azonban, hogy a nagy mennyiségű gazdasági abrakot, a mezőgazdasági eredetű, de ipari feldolgozást nem igénylő fehérjedúsító anyagokat, továbbá a mezőgazdasági üzemben belüli felhasználásra megfelelő állapotba hozott malom-, olaj-, cukor- és szeszipari melléktermékeket tartalmazó teljes abrakkeverékek előállítása a mezőgazdasági üzem keretén belül működő, vagy attól független abrakelőkészítő üzemekben ún. ipari takarmánygyárakban történjék-e.

Fel kell vetni a kérdést, hogy a premixeknek és az egyes kiegészítő anyagokat tartalmazó ipari készítményeknek a nagytömegű gazdasági abraktakarmányok és fehérjedúsító anyagok közé keverése megfelelő módon vajon csak a mezőgazdasági üzemektől függetlenül működő takarmánygyárakban valósítható-e meg?

A felvetett kérdéshez a Lajta-Hansági Állami Gazdaságban szerzett tapasztalataim alapján kívánok hozzászólni.

Az abrakkeverékeknek, az úgynevezett tápoknak mezőgazdasági üzemben belüli, vagy több gazdaság részére közösen végzett, de a gazdasági abraktakarmányok felhasználó és termelőhelyéhez minél közelebb történő előállítását az indokolja, hogy az abrakkeverékek túlnyomó része csupán egyszerű mechanikai megmunkálást és az ipari készítményekkel történő egyenletes elkeverést igényel.

1961 első negyedében pl. a Lajta-Hansági Állami Gazdaságban előállított abrakkeverékek összmenyiségének csupán 1,5%-a volt speciális ipari készítmény. A premixek az abrakkeverékek összmenyiségének 1,5⁰/₀₀-ét, a készen-

vás
pec
me
feh
abr

2%
22%
lék
szó
ába

tak
nem
ame
rak
nán
ipar
szem
felh
és a
üzem
száll

mán
arín
Bajn

gazd
taka
rend

mény
a me
költs
táblá

nikai
gazd
teljes
sége
abrak
lenné

vásárolt esibe-, tojó- és sertéstápok pedig 1,35%-át képezték. Az utóbbiak mennyiségének nagyobb része azonban fehérjedúsító és tömeges gazdasági abraktakarmány volt.

A feldolgozott abrakmennyiség 2%-a takarmánymész és takarmánysó, 22%-a pedig fehérjedúsító ipari melléktermék (57%-ában korpa, 36%-ában szójadara, 6%-ában tepertőliszt, 1%-ában kókuszadara és malátaesíra) volt.

Sem a fehérjedúsító ipari abraktakarmányok, sem az ásványi anyagok nem igényelnek olyan megmunkálást, amelyet a gazdaságokhoz tartozó abrakelőkészítő üzemek elvégezni ne tudnának. Ezeket az anyagokat az ún. ipari abraktakarmánygyárak is készszen vásárolják. Ezzel magukat a felhasználó mezőgazdasági üzemek és a melléktermékeket előállító ipari üzemek közé feleslegesen beiktatják és az abrakelőkészítést szükségtelen rakodási, szállítási, tárolási, belső anyagmozgatási költségekkel indokolatlanul drágítják.

A feldolgozott abrakmennyiség 74,5%-át tömeges gazdasági abraktakarmányok (kukorica, takarmánybúza, árpa, takarmányborsó) képezték. Ezek arányát az ipari abraktakarmánygyárak által előállított abrakkeverékeken belül Bajnógel Ferenc* is 70–80%-ra becsüli.

A különleges megmunkálást nem igénylő, de rendkívül nagy mennyiségű gazdasági abraktakarmánynak az erősen centralizált, nagy kapacitású ipari takarmánygyárakba és onnan a gazdaságokba történő visszaszállítása tehát rendkívül sok szállítási munkát és nagy szállítási költséget okoz.

A premixek és a kiegészítő anyagokat részlegesen tartalmazó ipari készítmények előállításán kívül az abrakkeverékek készítésének minden munkáját a mezőgazdasági üzemekhez tartozó abrakelőkészítő üzemek lényegesen kisebb költségekkel és megfelelő minőségben képesek elvégezni. Ezt bizonyítják az 1. táblázatban közölt adatok is.

A Lajta-Hansági Állami Gazdaságban az abraktakarmányok csak mechanikai megmunkálásban (darálás, keverés) részesülnek. Az üzem részben a régi gazdasági, részben újonnan beszerzett, vagy házilag készített gépekkel, de teljesen mechanizálva, napi 3-szor 8 órás műszakban dolgozik. A szállítási költségek az abrakelőkészítő üzem ésszerűbb területi elhelyezésével és a tárolóhelyek abrakelőkészítő üzem mellé telepítésével még számottevően csökkenthetők lennének.

* Az e számban megjelent tanulmányában.

1. táblázat

ABRAKTAKARMÁNYKEVERÉK ELŐÁLLÍTÁSI ÉS SZÁLLÍTÁSI KÖLTSÉGÉNEK ALAKULÁSA

Megnevezés	A Lajta-Hansági Állami Gazdaság abraktakarmány feldolgozó üzemében	A Buda-pesti	A Szent-tesi
		erőtakarmánygyárban**	
Évi kapacitás vagonban ...	1600	7400	10 000
Feldolgozási költség, Ft/q	6,52	15,10	11,37
Szállítási költség, Ft/q	4,35	7,10	14,30
Összesen, Ft/q	10,87*	22,20	25,67

* A gazdaság könyvelése által kimutatott 1961 első negyedévi adat.

** Dr. Bajnógel Ferenc adatai alapján.

A Budapesti és a Szentesi Erőtakarmánygyár bonyolultabb feldolgozási műveleteket is végez, s ezért költségei részben indokoltan nagyobbak. Az abrak-takarmányok tényleges szállítási költsége az ipari erőtakarmánygyárakban a táblázatban kimutatottnál lényegesen nagyobb, mert a közölt költségek nem tartalmazzák a gazdasági takarmányok termő- és tárolóhelyről a felvásárló helyre, valamint a tápok vasútállomásról a gazdaság tároló-, illetve felhasználó helyeire történő szállításának költségeit, mivel azt a mezőgazdasági üzemek viselik.

A tápokat alkotó nagy mennyiségű gazdasági abraktakarmányok felesleges szállításának elkerülése és a tápok előállításának költségeinek csökkentése érdekében mind Svájcban, mind pedig az Amerikai Egyesült Államokban a kisebb üzemek kiszolgálására széles körben alkalmazták a mozgó abraktakarmány-feldolgozó üzemeket. Ezek a teljesen automatizált üzemek keresik fel a gazdaságot és a falvakat és ott állítják elő a kívánt tápokat. Legfeljebb csak a kiegészítő anyagokat szállítják magukkal. Dániában kevés a nagy abraktakarmány előkészítő üzem. A Német Demokratikus Köztársaságban szintén a kisebb malmai takarmánygyárakat tartják előnyösebbeknek.

Szocialista nagyüzemeink a lényegében kisüzemi igényeket kielégítő mozgó abrakelőkészítő üzemek alkalmazását feleslegessé teszik. A nagy mennyiségű gazdasági abraktakarmány felesleges szállításának elkerülése, az ipari melléktermékként kapott, valamint a mezőgazdasági üzemekben előállított, de ipari feldolgozást nem igénylő fehérjedúsító takarmányok közbeiktatott és szükség-telen mozgatásának megtakarítása, egyaránt a mezőgazdasági üzemekhez tartozó abrakelőkészítő üzemek kialakítását indokolják. Ezek lehetnek a nagyobb gazdaságok saját, a kisebb üzemek közös vállalatai.

Az abrakkeverékek szállítási költsége jelentősen csökkenthető a szinte kizárólag abrakfogyasztó állattenyésztési ágazatok (pecsenyecsibe és kacsa-nevelés, tojástermelés, sertéshizlalás) abrakelőkészítő üzem mellé telepítésével. Előnyös ez az eljárás a termelőszövetkezetek közös vállalkozásában kialakuló speciális állattenyésztő telepek esetében is.

Az abraktakarmányok központosított előkészítésének fajlagos beruházási igénye, a lényegesen nagyobb mérvű gépesítés és tökéletesebb feldolgozási technológia alkalmazása ellenére is lényegesen kisebb, mint a hagyományos módon végzett abrakelőkészítő üzemeké. Ezt bizonyítják a Lajta-Hansági Állami Gazdaság példáján a 2. táblázat adatai.

Míg azelőtt pl. 32 kalapácsos darálóval rendelkezett a gazdaság, addig a központosított abrakelőkészítésnél csupán 4-re van szükség. A hagyományos abrakelőkészítés kizárólagos gépe a daráló volt. A központi abrakfeldolgozó üzemben az adagolást, ke-

2. táblázat

AZ ABRAKELŐKÉSZÍTÉS FAJLAGOS BERUHÁZÁSI IGÉNYE A LAJTA-HANSÁGI ÁLLAMI GAZDASÁGBAN

Megnevezés	Az abraktakarmány feldolgozást végző üzemek állóeszközeinek bruttó feltárlási értéke	
	A központi takarmányfeldolgozó üzem megszervezése	
	előtt	után
1 q abrakkeverékre jut ...	25,40 Ft	15,56 Ft
1 számosállatra jut	436,40 Ft	267,04 Ft

3. táblázat

ABRAKKEVERÉKEK ELŐÁLLÍTÁSI KÖLTSÉGE A HAGYOMÁNYOS (DECENTRALIZÁLT) ÉS A KÖZPONTOSÍTOTT ÜZEMBEN A LAJTA-HANSÁGI ÁLLAMI GAZDASÁGBAN

Megnevezés	1 q abrakkeverékre jutó költség Ft-ban			
	a hagyományos (decentralizált)		a központosított	
	üzemnél			
Munkabér	6,65 Ft	62,3%	5,15 Ft	47,4%
Egyéb feldolgozási költség	1,49 Ft	14,0%	1,37 Ft	12,6%
Szállítási költség	2,53 Ft	23,7%	4,35 Ft	40,0%
Összesen:	10,67 Ft	100%	10,87 Ft	100%

verést és a belső anyagmozgatást végző gépek és felszerelések mellett a daráló értékének aránya 12,7%-ra csökkent.

A központi abrakfeldolgozó üzem lehetővé tette a takarmánykeverékek szakszerű összeállítását (a gazdaság 1961. első negyedévében 30 féle abrakkeveréket állított elő), minőségük, beltartalmuk folyamatos és szakszerű laboratóriumi ellenőrzését, takarmányozási szakmérnök alkalmazását, a dolgozók specializálását.

A központosított abraktakarmány-feldolgozás üzemi előnyei kétséghelyes, vonhatatlanok. Nagy figyelmet érdemel azonban a feldolgozás központosításával együtt járó szállítási költség növekedés.

Az abrakkeverékek előállítási költségének és ezen belül a szállítási költségének alakulását a hagyományos és a központosított feldolgozás mellett, a 3. táblázat mutatja.

A 3. táblázat adatai szerint az 1 q abrakkeverékre jutó szállítási költség a feldolgozás központosításával 72%-kal növekedett.

A hagyományos abrakelőkészítésnél a gazdasági abraktakarmányok 52%-át nem kellett tovább szállítani, mert a tárolóhelyek és a felhasználó helyek közel fele egy telephelyen volt. Míg a hagyományos abrakelőkészítésnél 1 q abrakkeverékre 0,3 tonnakilométer, addig a központosított előkészítésnél 2,2 tonnakilométer szállítás jutott. A hagyományos abrak előkészítésnél a drágább fogatos, a központosított abrakfeldolgozásnál az olcsóbb gépi szállítást alkalmazták.

A szállítási munkák mennyisége és költsége alapvetően a feldolgozó üzem telephelyének elhelyezésétől függ. A telephely megválasztásánál, kijelölésénél a következő szempontokat kell figyelembe venni.

Az abraktakarmányt feldolgozó üzem lehetőleg az abraktakarmányt termő területek súlypontjában, vagy annak közelében legyen. A gazdasági abraktakarmányok ugyanis az abrakkeverékek 70–80%-át, a Lajta-Hansági Állami Gazdaságban a vizsgálat időpontjában 74,5%-át tették ki. Az abraktakarmányok közül is elsősorban az abrakkukoricát termő terület megközelítése a fontos, mert ez a gazdasági abraktakarmányok mennyiségének legalább a felét, a Lajta-Hansági Állami Gazdaságban a vizsgált időszakban 51%-át adta.

Az abraktakarmány feldolgozó üzem elhelyezésével a lehetőségekhez mérten az abraktakarmány felhasználó helyek súlypontját is meg kell közelíteni. A feldolgozó helyről ugyanis az elkészített abrakkeverékek teljes mennyiségét (bennük a vásárolt abrakfélleket is) a felhasználó helyekre kell szállítani.

Az abrakfeldolgozó üzem elhelyezésénél a vasútállomás közelsége számottevő, de nem döntő tényező. Az abrakkeverékek alapanyagának ugyanis csak 20–30%-a, a Lajta-Hansági Állami Gazdaságban a vizsgált időszakban 25%-a származott vásárolt, könnyen szállítható ipari eredetű abrakféllekből. Ezek szállítása az összes abrakszállítással kapcsolatos munkáknak kevesebb, mint 20%-át tette ki.

A feldolgozó üzem elhelyezésénél nemcsak az energiaforrás biztosítása, az utak hossza, hanem a különböző utak minősége is döntő tényező. Mégpedig annál inkább, minél nagyobb a gyors és nagy raksúlyú gépekkel végzett szállítás aránya.

A gyakorlatban az abrakfeldolgozó üzem hibrid kukorica vetőmag készítő üzem mellé telepítésének számos vélt előnyét emlegetik. A hibrid üzem

4. táblázat

ABRAKTAKARMÁNYOKKAL KAPCSOLATOS SZÁLLÍTÁSI MUNKÁK %-OS MEGOSZLÁSA A LAJTA-HANSÁGI ÁLLAMI GAZDASÁG KÖZPONTI TAKARMÁNYFELDOLGOZÓ ÜZEMÉBEN, 1961. ELSŐ NEGYEDÉVÉBEN

Megnevezés	A tonnakiló- terben kifejezett szállítási mun- kák %-os aránya
<i>Az abrakféllek tárolásával kapcsolatos szállítások</i>	
termőhelyről tárolóhelyre	64,7
beszerzőhelyről, vasútállomásról tárolóhelyre	1,2
Összesen:	65,9
<i>Abrakféllek előkészítőhelyre jutásával kapcsolatos szállítások</i>	
tárolóhelyről előkészítőhelyre	8,7
beszerzőhelyről, vasútállomásról előkészítő helyre	1,2
Összesen:	9,9
<i>Abrakkeverékek felhasználó helyre jut- tásával kapcsolatos szállítások</i>	
előkészítőhelyről felhasználóhelyre	20,8
előkészítőhelyről elosztóhelyre ...	2,3
elosztóhelyről felhasználóhelyre ...	1,1
Összesen:	24,2
Mindösszesen:	100,0

és télen teljesen foglalt, tehát éppen akkor, amikor arra a gazdasági abrak-
takarmányok szárítására és legnagyobb
mennyiségének tárolására is leginkább
szükséges lenne. A hibrid üzemet indor-
kolt a vasútállomás mellé telepíteni,
hogy kész terméke gépesített berako-
rással — újabb gazdasági szállítás nél-
kül — vagonba legyen rakható. Itt
tehát a gazdaságon belüli felhasználó
helyekkel nem szükséges számolni, míg
az abraktakarmány feldolgozó üzemek-
nél azok döntő jelentőségűek.

Az abraktakarmány termő-, táro-
ló-, feldolgozó és felhasználó helyek
szállításban betöltött jelentőségét az
oda és az onnan el történő szállítások
arányát a 4. táblázat adatai mutatják.

A 4. táblázat adatai elsősorban az
abraktakarmányok tárolásával kapesor-
latos szállítási munkák csökkentésének
szükségességére hívják fel a figyelmet.
A szállítási munkáknak $\frac{2}{3}$ része,
65,9 %-a tárolással kapcsolatos. Ez és
a 9,9%-ot kitevő, tárolóhelyről feldol-
gozó helyre történő szállítás, együtte-
sen az összes szállítási munka 75,8%-át
tette ki. Az abrakfeldolgozó üzemnek

a termőhelyek közelébe, súlypontja felé történő telepítésével és a feldolgozó üzem mellett a szükséges és korszerű tárolóhelyek megépítésével a feldolgozó helyre történő szállítás jelentősen csökkenthető lenne.

A gazdaságnak 23 helyen vannak szétszórva a tárolóhelyei. 1961 első negyedévében pl. 16 különböző távolságra levő tárolóhelyről történt az alapanyag beszállítása. A tárolóhelyek átlagosan 40 vagonosak, több tárolóhely csak 5 és 10 vagonos. A tárolóhelyek zömében régi épületek, bennük az anyagmozgatás nem gépesíthető. A gazdaság korszerűen berendezett nagyüzemi tárolóhelyek birtokában jelentősen csökkenthetné a szállítással és az anyagkezeléssel kapcsolatos munkák mennyiségét és költségét.

A Lajta-Hansági Állami Gazdaságnak, mint hazánk egyik nagy üzemének adataiból is levonható néhány általános érvényű következtetés. Ahhoz azonban, hogy a takarmánykeverék mezőgazdasági vagy ipari üzemben belül történő előállításának gazdaságosságára vonatkozóan végleges állásfoglalás kialakítható legyen, további sokoldalú vizsgálat szükséges.

A Lajta-Hansági Állami Gazdaság központosítottan történő abrak-takarmány előkészítésének vizsgálatából a következő általános érvényű megállapítások vonhatók le.

Az abrakkeverékek előállítása csak mechanikai megmunkálást igényel. A darálás, adagolás, keverés és belső anyagmozgatás az egy, vagy több mezőgazdasági üzem tulajdonában levő abrakelőkészítő üzemekben is korszerűen gépesíthető. A mezőgazdasági üzemek keretében kialakított központosított abrakelőkészítés a korszerű gépesítés ellenére is a fajlagos beruházási igény jelentős csökkenését eredményezi.

Az abrakelőkészítés nagyarányú koncentrálása és a mezőgazdasági üzemek keretein kívül kialakított ún. nagykapacitású ipari abrakelőkészítő üzemek létesítése az abrakszállítás költségének nagyon jelentős emelkedéséhez vezet. Teljesen felesleges az abrakkeverékek 70–80%-át adó nagytömegű gazdasági abrak-takarmányok távol fekvő ipari üzemekbe történő be- és visszaszállítása. De ugyanesak felesleges az abrakkeverékek 20–30%-át kitevő fehérjedúsító, s legfeljebb mechanikai megmunkálást igénylő ipari melléktermékek közbeiktatott – az előállító üzemekből ipari takarmánygyárakba és onnan a felhasználó mezőgazdasági üzemekbe történő – szállítása is. A kiegészítő anyagok az abrakfélék összmenyiségének kis töredékét teszik ki, abrak közé keverésük a mezőgazdasági abrakelőkészítő üzemekben is elvégezhető.

A szállítási költségek csökkentése érdekében az abrakelőkészítő üzemet elsősorban a felhasználó helyek, másodsorban az abraktermő helyek súlypontjában, illetve e kettő közelében kell elhelyezni. A főként abrakot fogyasztó állattartási ágazatokat célszerű az előkészítő üzemek mellé telepíteni. A vasút közelsége, a vásárolt ipari abrak-takarmányok viszonylag kisebb mennyisége miatt kevésbé jelentős. Az abrakelőkészítő üzem elhelyezésénél a szállítási távolságot a szállító utak minőségével, az igénybe vehető szállítóeszközök által okozott fajlagos szállítási költségek nagyságával célszerű korrigálni. Az abrakelőkészítő üzemek és az abrak-tárolóhelyek elhelyezésénél a fel- és le-, illetve átrakodások számának csökkentésére is nagy figyelmet kell fordítani.

Az abrakelőkészítő üzemek telepítésénél az elhelyezésre alkalmas épületek (magtárak, malomépületek) és meglevő tárolóhelyek jelentőségét, valamint a hibridkukorica kikészítő üzem mellé telepítés vélt előnyeit nem szabad túlbecsülni. A pillanatnyi megtakarítás gazdasági előnyeit ugyanis a folytonosan jelentkező jelentős szállítási költségfölbbletek rövid idő alatt meghaladhatják.

A korszerű abrakelőkészítés egyik legfontosabb követelménye a kiegészítő anyagoknak és a fehérjedúsító takarmányoknak a gazdasági abraktakarmányokkal való egyenletes elkeverése, az abrakkeverékek előírt minőségének, elsősorban tápanyagtartalmának biztosítása és pontos ismerete. Ezért az abrakelőkészítő üzemek vezetését célszerű takarmányozási szakmérnökökre bízni és azok munkája elősegítésére megfelelő takarmányvizsgáló laboratóriumokat berendezni. Az abrakelőkészítő üzem kapacitását tehát úgy kell megállapítani, hogy az egy takarmányozási szakmérnök alkalmazását lehetővé tegye.

A jól szervezett abraktakarmány feldolgozó üzemek, a szakszerűen összeállított tápok előállításával, lényegesen hozzájárulnak az abraktakarmányok felhasználása hatékonyságának növeléséhez és ezen keresztül az abraktakarmányok jelentős megtakarítását, az állati termékek önköltségének nagymértékű csökkentését segítik elő, amelyből a létesítésükre fordított költségek bőségesen megtérülnek, mind a mezőgazdasági üzemek, mind a népgazdaság javára.

Централизованное приготовление концентратов приводит к значительному уменьшению транспортных издержек. В Лайга—Ханнагском государственном хозяйстве центральное предприятие по подготовке концентратов на 72% увеличило расходы по транспортировке концентратов. При традиционном изготовлении смеси концентратов на 1 ц приходится 0,3 тоннокилометра, а при централизованном — 2,2 тоннокилометра перевозок. В противоположность этому на 39% уменьшается потребность в капиталовложениях и на 23% потребность в рабочей силе.

На Будапештской фабрике кормов на 63%, на Сентешской же на 230% больше транспортных издержек приходится на перевозку 1 ц смеси кормов чем в Лайга—Ханнагском государственном хозяйстве. Причиной этого является то, что хозяйственные концентрированные корма, составляющие 70—80%, и концентраты, повышающие содержание белков, составляющие 20—30% сырья смеси концентратов, требующих только механической обработки, возили на фабрики кормов, лишне обремененные между местами производства и потребления.

В целях уменьшения транспортных расходов премиксер и другие дополнительные материалы целесообразно смешивать с кормами в принадлежащих к сельскохозяйственным предприятиям, хорошо оснащенных централизованных фабриках приготовления кормов. Фабрики приготовления кормов необходимо располагать вблизи мест использования и мест выращивания хозяйственного фуража.